

محفل انس با قرآن ویژه مدیران - روز یکشنبه ۹۶/۹/۲۱

تفسیر سوره بقره

ادامه شرح عبارت «لاریب فیه هدی للمتقین» و بحث درباره انواع هدایت خداوند با توجه به موضع‌گیری

مخاطبان

این عبارت اشاره دارد که در اینکه قرآن از سوی خداوند است هیچ شکی نیست چون تنزیل من رب العالمین است و مطالب آن به گونه‌ای است که شک و تردیدی باقی نمی‌گذارد اگر شکی نیز در کار باشد به دلیل سوء ظن و روحیه لجاجت افراد است.

خداوند در سوره توبه آیه ۴۵ می‌فرماید که «جز این نیست کسانی که برای تخلف از جهاد از تو اذن می‌خواهند به خداوند دو روز قیامت ایمان ندارند و دل‌هایشان به تردید افتاده است و در شک خودشان سرگردان هستند.» منظور از لاریب فیه آن نیست که کسی در قرآن شک نکرده یا نمی‌کند، بلکه مقصود از لاریب فیه آن است که حقانیت قرآن به اندازه‌ای محکم است که اصلاً جای شک ندارد و اگر کسی شک کند به دلیل کوردلی وی است. خداوند در آیه ۶۶ سوره نمل نیز می‌فرماید که «بل هم فی شک بل هم منها عمون»؛ بلکه آنان در شک هستند بلکه نسبت به آن کور هستند.

عباسی با اشاره به عبارت «هدی للمتقین» گفت: مراد از متقی در اینجا متقی اصطلاحی نیست بلکه کسی است که بر فطرت حق‌پذیری باقی است که چنین فردی انسان متقی فطری نام دارد و آماده است تا حق را بپذیرد، گرچه مسلمان هم نباشد. متقی اصطلاحی و اکتسابی نیز کسی است که به اسلام ایمان بیاورد و به مفاد آن عمل کند.

با توجه به موضع‌گیری مخاطبان سه نوع هدایت در قرآن مطرح است که هدایت عمومی، هدایت بی حاصل و غیر مفید و هدایت کاملاً مفید را شامل می‌شود. هدایت عمومی را برخی می‌پذیرند و برخی نه که هدی للناس در سوره بقره به این هدایت اشاره دارد. هدایت بی‌حاصل نیز اشاره به «ء اندرتهم ام لم تنذرهم لا یومنون» دارد. هدایت کاملاً مفید نیز خاص پرهیزکاران است. همین که انسان برای پذیرش دعوت شریعت اعلام آمادگی کند اگر هنوز هیچ اقدام و عملی نیز نکرده است خداوند او را هدایت کرده است. شاهد مثال این نوع هدایت آیه ۱۱ سوره یس است که می‌فرماید «انما تنذر من اتبع الذکر و خشی الرحمن بالغیب، جز این نیست که تو تنها کسی را می‌توانی هدایت کنی که از قرآن تبعیت کند و خداترس باشد.»